

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžr/126/2013
Identifikačné číslo spisu:	6012200905
Dátum vydania rozhodnutia:	28.10.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6012200905.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci žalobcu: Ing. V. B., bytom O. XXX/XX, XXX XX G., právne zastúpený: Nosko & Partners s.r.o., AK so sídlom Podjavorinskej 2, 811 03 Bratislava, proti žalovanému: Okresný úrad Banská Bystrica (predtým Krajský pozemkový úrad Banská Bystrica), so sídlom Námestie Ľ. Štúra 1, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2012/00282 zo dňa 09. júla 2012, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/104/2012-41 zo dňa 5. apríla 2013, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/104/2012-41 zo dňa 5. apríla 2013 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. 2012/00282 zo dňa 09. júla 2012 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalovaný j e p o v i n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 136 € z titulu iných trov konania na účet právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu žalobcu z dôvodu, že rozhodnutie a postup správneho orgánu boli v súlade so zákonom. Náhradu trov konania žalobcovi nepriznal.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 2012/00282 zo dňa 09. júla 2012, ktorým bývalý Krajský pozemkový úrad v Banskej Bystrici zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, Obvodného pozemkového úradu vo Zvolene č. 2012/00484/BuSt. zo dňa 29. mája 2012, ktorý podľa § 18b zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim (ďalej len „zákon č. 64/1997 Z. z.“) priznal žalobcovi finančnú náhradu vo výške

814,20 € za spoluvlastnícky podiel 1/8 k pozemku parc. E KN č. 4676, v obvode záhradkovej osady č. 26-49 Z. v katastrálnom území E..

Ďalej krajský súd konštatoval, že žaloba žalobcu nie je vzhľadom na rozsah jej dôvodov schopná zvrátiť rozhodnutie napadnutého orgánu, resp. nezakladá dôvod na vyslovenie jeho nezákonnosti. Je jednoznačné, že v konaní bolo rozhodnuté podľa § 18b zákona č. 64/1997 Z. z., a že išlo o konanie na doplatenie časti finančnej náhrady za odňaté pozemky. Dôvod, prečo sa na uvedené konanie nevzťahuje v plnej miere ustanovenie § 18 ods. 2, to znamená použitie všeobecných predpisov o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) spočíva v tom, že sa jedná o konanie, v ktorom už raz bolo rozhodnuté o schválení vykonania projektu pozemkových úprav, kde už došlo k finančnej náhrade za pozemky v peniazoch a v ktorom podľa § 18b ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. má účastník konania právo na doplatenie rozdielu náhrady v peniazoch podľa tohto zákona a náhrady v peniazoch účastníkovi poskytnutej do 31. decembra 2011, pretože § 7 ods. 5 zákona č. 64/1997 Z. z. konkrétne upravuje otázku určenia hodnoty týchto pozemkov. V danom prípade správny orgán vyzýva Slovenský pozemkový fond (ďalej len „SPF“), aby v primeranej lehote navrhol náhradné pozemky spolu so znaleckým posudkom na určenie ich hodnoty, keďže sa už nerieši otázka náhradných pozemkov len finančný doplatok. Toto zákonné ustanovenie však predurčuje spôsob a postup, akým správny orgán vo veci s konečnou platnosťou rozhodne. To znamená, že tu neplatia ustanovenia Správneho poriadku, podľa ktorého správny orgán si sám nariaďuje znalecké dokazovanie na vyriešenie odbornej otázky, proti ktorému rozhodnutiu by bolo prípustné odvolanie, jedná sa o osobitný postup, to znamená, že pozemkový úrad, ako správny orgán, rozhoduje o tejto náhrade na základe sumy vypočítanej SPF v zmysle predloženého znaleckého posudku. Z uvedeného dôvodu je potom zrejmé, že správny orgán ako v prvostupňovom, tak i v druhostupňovom konaní neporušil zákon, keď postupoval a rozhodol na základe podkladov SPF. Podľa názoru krajského súdu v rámci konania nebolo potrebné zaoberať sa osobitne vecnými dôvodmi výhrad voči určeniu východiskovej hodnoty metra štvorcového pozemku a jeho znižovaním alebo zvyšovaním príslušnými koeficientmi. Mal za to, že v prípade pochybností bolo vecou žalobcu, aby v priebehu správneho konania predložil taký dôkaz o vecnej nesprávnosti predmetného znaleckého posudku, ktorý by zadával dôvod na nariadenie znaleckého dokazovania z moci úradnej, čo sa však nestalo.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie v ktorom uviedol, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Čo sa týka nemožnosti aplikácie § 18 ods. 2 zákona č. 64/1997 Z. z., teda uplatnenia všeobecných predpisov o správnom konaní, poznamenal, že v spomínanom ustanovení sa jasne uvádza, že na konanie podľa tohto zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak nie je v tomto zákone ustanovené inak alebo ak konanie neupravujú osobitné predpisy. Ani jedna z alternatív však zo zákona nevyplyva a takú skutočnosť neuvádza ani súd prvého stupňa. Z tohto dôvodu sa subsidiárne na zákon č. 64/1997 Z. z. vzťahuje Správny poriadok, a preto bolo povinnosťou správneho orgánu vydať rozhodnutie o ustanovení znalca, proti ktorému je prípustné odvolanie. Ďalej mal správny orgán znalecký posudok bezodkladne poskytnúť žalobcovi, pričom ten sa k nemu ako k podkladu pre rozhodnutie mal právo vyjadriť, prípadne požadovať, aby sa uskutočnilo kontrolné znalecké dokazovanie. Podľa žalobcu nespĺnením tejto povinnosti došlo k porušeniu § 3 ods. 2 a § 33 ods. 2 Správneho poriadku. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovaného zrušil a vec vrátil žalovanému na nové prejednanie a rozhodnutie.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že sa v plnej miere stotožňuje so závermi krajského súdu, týkajúcimi sa nenariadenia znaleckého dokazovania podľa Správneho poriadku, pretože podľa jeho názoru ide o osobitný postup, kedy správny orgán rozhoduje na základe podkladov poskytnutých SPF. Správny orgán nemal inú možnosť, ako vychádzať z predložených podkladov. Prvostupňový správny orgán ako aj žalovaný správny orgán z týchto podkladov vychádzali, a preto ich

rozhodnutia nemožno považovať za nezákonné. V súvislosti s uvedenými rozsudkami krajského súdu žalovaný uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v tej istej veci alebo obdobnej veci, nie sú právne záväzné pre rozhodovaciu činnosť iného súdu prvého stupňa. Čo sa týka odňatia možnosti vyjadriť sa k dôkazu žalovaný podotkol, že žalobcovi nebolo upreté právo podľa § 23 ods. 1 Správneho poriadku, pretože mal možnosť nahliadnuť do spisu a v prípade spochybnenia by správny orgán pristúpil k prevereniu znaleckého posudku. Navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach žaloby a v rozsahu odvolania bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

S účinnosťou od 1. októbra 2013 boli v zmysle § 8 písm. b/ zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov zrušené obvodné pozemkové úrady a podľa § 9 ods. 4 cit. zákona ich pôsobnosť ustanovená osobitnými predpismi prechádza na okresný úrad. Do postavenia Obvodného pozemkového úradu Banská Bystrica tak nastúpil z titulu zákonných zmien Okresný úrad Banská Bystrica. Pod všeobecným označením odporca je potom nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán, ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 OSP, v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 1 ods. 1 písm. b/ zákona č. 64/1997 Z. z., tento zákon upravuje postup obvodných pozemkových úradov, vlastníkov pozemkov v zriadených záhradkových osadách (ďalej len „vlastníci“), nájomcov a užívateľov pozemkov v zriadených záhradkových osadách a Slovenského pozemkového fondu v konaní o pozemkových úpravách podľa osobitného predpisu (ďalej len „konanie“) na účely vyporiadania vlastníctva k pozemkom v zriadených záhradkových osadách.

Podľa § 7 ods. 5 zákona č. 64/1997 Z. z., po začatí konania obvodný pozemkový úrad vyzve Slovenský pozemkový fond, aby v primeranej lehote, ktorú mu zároveň určí, navrhol náhradné pozemky v tom istom okrese, v ktorom sa nachádzala prevažná časť pôvodných pozemkov, spolu so znaleckým posudkom na určenie ich hodnoty. Slovenský pozemkový fond pri výbere náhradných pozemkov prihliada na potreby prevodu pozemkov ako náhrad podľa osobitného predpisu.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 64/1997 Z. z., na konanie podľa tohto zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak nie je v tomto zákone ustanovené inak alebo ak konanie neupravujú osobitné predpisy.

Podľa § 18b ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z., účastník konania, o ktorého právach bolo právoplatne rozhodnuté schválením vykonania projektu pozemkových úprav do 31. marca 2011 má právo na finančnú náhradu za pozemky v peniazoch, a to v sume zodpovedajúcej rozdielu náhrady v peniazoch podľa tohto zákona a náhrady v peniazoch účastníkovi už poskytnutej, ak o poskytnutie finančnej náhrady požiada do 31. decembra 2011 na obvodnom pozemkovom úrade, ktorý schválil vykonanie projektu pozemkových úprav; inak toto právo zaniká.

Podľa § 3 ods. 2 Správneho poriadku, správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu.

Podľa § 33 ods. 2 Správneho poriadku, správny orgán je povinný dať účastníkom konania a zúčastneným osobám možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

Predmetom prvostupňového ako aj odvolacieho konania bolo preskúmanie rozhodnutia žalovaného a posúdenie otázky, či sa na konanie o poskytnutí finančnej náhrady podľa § 18b ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, a teda, či bolo povinnosťou správneho orgánu podľa Správneho poriadku oboznámiť žalobcu s podkladom rozhodnutia a vydať procesné rozhodnutie o ustanovení znalca, ktoré mal spolu so znaleckým posudkom zaslať žalobcovi.

Z administratívneho spisu mal odvolací súd za preukázané, že žalobca žiadosťou zo dňa 28. decembra 2011 požiadal v zmysle § 18b zákona č. 64/1997 Z. z. o doplatok finančnej náhrady za spoluvlastnícky podiel 1/8 k pozemku parc. E KN č. 4676, v obvode záhradkovej osady č. 26-49 Bukovská studňa ZO SZZ Zvolen v katastrálnom území E. s výmerou podielu 389 m². Tieto pozemky boli žalobcovi odňaté rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu vo Zvolene č. 2007/02120 zo dňa 20. decembra 2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14. januára 2008. Žalobcovi bola poskytnutá náhrada za odňatie pozemku parc. č. 4676 vo výške 77,47 Eur (2.334,- Sk). Náhrada v pozemkoch mu poskytnutá nebola. Napadnutým prvostupňovým rozhodnutím správneho orgánu mu bola priznaná finančná náhrada za vyššie uvedené pozemky vo výške 814,20 Eur po zohľadnení doteraz priznanej náhrady v celkovej výške 77,47 Eur.

Z citovaného ustanovenia § 18 ods. 2 zákona č. 64/1997 Z. z. jednoznačne vyplýva, že konanie podľa uvedeného zákona sa uskutočňuje podľa ustanovení Správneho poriadku. Z tohto pravidla však existujú dve zákonné výnimky, a to, ak nie je zákonom č. 64/1997 Z. z. upravené inak (vzťah špeciality zákona č. 64/1997 Z. z. a subsidiarity Správneho poriadku) alebo ak konanie neupravujú osobitné zákony (vzťah špeciality osobitného zákona a subsidiarity Správneho poriadku ku konaniu podľa zákona č. 64/1997 Z. z.). Keďže zákon č. 64/1997 Z. z. neobsahuje špeciálnu úpravu týkajúcu sa zisťovania podkladov pre rozhodnutie (pozn. obsahuje len úpravu týkajúcu sa úvodných podkladov) a uvedené neobsahujú ani osobitné zákony, vzťahujú sa na danú procesnú situáciu ustanovenia Správneho poriadku. Najvyšší súd konkrétne vychádzal z ustanovenia § 33 ods. 2 v spojení s § 3 ods. 2 Správneho poriadku z ktorých vyplýva, že správny orgán pred vydaním rozhodnutia má povinnosť umožniť účastníkom správneho

konania oboznámiť sa s podkladom rozhodnutia, so spôsobom jeho zistenia, prípadne je povinný účastníkovi správneho konania umožniť navrhnutie jeho doplnenia. Na základe uvedeného má odvolací súd za to, že správny orgán konal nezákonne, keď po obdržaní znaleckého posudku od SPF nedal účastníkovi správneho konania možnosť vyjadriť sa, ale vydal prvostupňové rozhodnutie, ktoré potvrdil žalovaný žalobou napadnutým rozhodnutím.

Odvolací súd je toho názoru, že správny orgán nebol povinný po podaní žiadosti žalobcu o doplatok ceny za odňaté pozemky vydať procesné rozhodnutie o ustanovení znalca podľa § 36 Správneho poriadku, pretože znalecký posudok obstaral zákonným postupom na objednávku správneho orgánu SPF, ktorý v danom prípade nebol rozhodujúcim správnym orgánom. Odvolací súd však dodáva, že bolo povinnosťou prvostupňového správneho orgánu po doručení znaleckého posudku SPF vyzvať účastníka správneho konania, aby sa v stanovenej lehote po obdržaní výzvy spolu so znaleckým posudkom (prípadne fotokópiou posudku) vyjadril, či súhlasí s osobou znalca, spôsobom akým bol znalecký posudok vypracovaný, výsledkom znaleckého posudku a pod. V prípade, ak by došlo k nejasnostiam ohľadom osoby znalca, spôsobu akým bol znalecký posudok vypracovaný a iným, mal správny orgán za účasti účastníka správneho konania predvolať znalca, aby podaný písomný posudok potvrdil alebo doplnil, prípadne aby jeho obsah bližšie vysvetlil. Ak by ani za takejto situácie nedošlo k odstráneniu nejasností ohľadom vypracovania posudku, tak až potom by bol správny orgán povinný vydať rozhodnutie o ustanovení znalca na podanie kontrolného znaleckého posudku a tento doručiť účastníkovi správneho konania. Proti tomuto rozhodnutiu (o ustanovení znalca) by bolo prípustné odvolanie podľa § 36 druhá veta Správneho poriadku.

Podľa názoru odvolacieho súdu je upovedomenie účastníka správneho konania o možnosti kedykoľvek nahliadnuť do spisu za účelom oboznámenia sa so znaleckým posudkom, robiť si výpisy, odpisy a dostať kópie v zmysle § 23 ods. 1 Správneho poriadku, nepostačujúce. Z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 7/2000 vyplýva, že z postavenia účastníka súdneho konania (aplikovateľné aj na účastníka správneho konania) vyplývajú ústavné i zákonné záruky možnosti prijímania informácií. Doručovanie možno z hľadiska jeho účinkov právom označiť za jeden z najdôležitejších procesných inštitútov. Okamih doručenia písomnosti je totiž rozhodujúcou skutočnosťou pre vznik predovšetkým procesných práv a povinností, ktorých realizácia, resp. plnenie ovplyvňuje nielen plynulý priebeh konania, ale má podstatný význam aj pre jeho úspešné zavŕšenie. V zmysle § 24 Správneho poriadku dôležité písomnosti sa doručujú do vlastných rúk. V dôsledku toho, že správny orgán vychádza pri určovaní výšky doplatku finančnej náhrady len z jediného podkladu, možno považovať znalecký posudok za najdôležitejší podklad (listinu) pre rozhodovanie správneho orgánu. Z uvedeného je teda možné vyvodiť záver, že správny orgán mal pred vydaním rozhodnutia doručiť znalecký posudok spolu s výzvou účastníkovi správneho konania, aby mohli nastúpiť ďalšie procesné následky v podobe plynutia stanovenej lehoty na vyjadrenie, a až jej márnym uplynutím vydať rozhodnutie o priznaní finančnej náhrady. Samotným nazretím do spisu by takýto procesný následok nenastúpil.

Odvolací súd na základe vyššie uvedeného podľa § 250ja ods. 3 OSP zmenil rozsudok krajského súdu tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Úlohou správneho orgánu v ďalšom konaní bude doručiť rovnopis znaleckého posudku spolu s výzvou žalobcovi, aby sa v stanovenej lehote vyjadril, či súhlasí so závermi znaleckého posudku, resp. aj inými okolnosťami za ktorých bol znalecký posudok vypracovaný. Ak sa v uvedenej lehote nevyjadrí, má sa za to, že súhlasí a správny orgán môže vydať rozhodnutie. Avšak v prípade, ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku, správny orgán za účasti žalobcu predvolá znalca na podanie vysvetlenia

k nejasnostiam, prípadne rozhodne o pribratí znalca na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku. Až po týchto procesných úkonoch bude môcť správny orgán vydať rozhodnutie bez toho, aby odňal účastníkovi správneho konania možnosť vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia.

O náhrade trov prvostupňového ako aj odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 a ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1, § 250k a § 151 ods. 2 OSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 136 € z titulu iných trov, pretože žalobca nevyčíslil uplatnené trovy konania v lehote troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia. Súd mu priznal náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia, a to náhradu za súdny poplatok vo výške 66 € za podanie žaloby proti rozhodnutiu správneho orgánu a náhradu za súdny poplatok vo výške 70 € za podanie odvolania proti rozsudku krajského súdu. Žalovaný zo zákona nemá právo na náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.